

Laulupidu majanduslikult forda läinud

Pole loota suurt ülejääki, kuid ka puudujääki ei ole karta. Rahe päevaga tulustid 4500 krooni

Tartumaal 4. laulupidu tuleb pidada majanduslikult fordalainult, nagu seletavad laulupeo toimkonna liikmed. Kordaminekuks on ojas kindlustas pühapäeval, mil laulupidu vaatamata eraforbetele ilmastikuoludele külastas üle 7000 maffulise pääsmega pealtkuulaja.

Laulupeo büroos ei olnud veel pühapäeva õhtuks valminud täpsed kottumõtted rahalistest sisetulekuteist. Esiõhtu kottumõtte järgi oli sisetulekuid pääsmete müügist ja mõningateist teistest allikatest ligi 4500 fr.

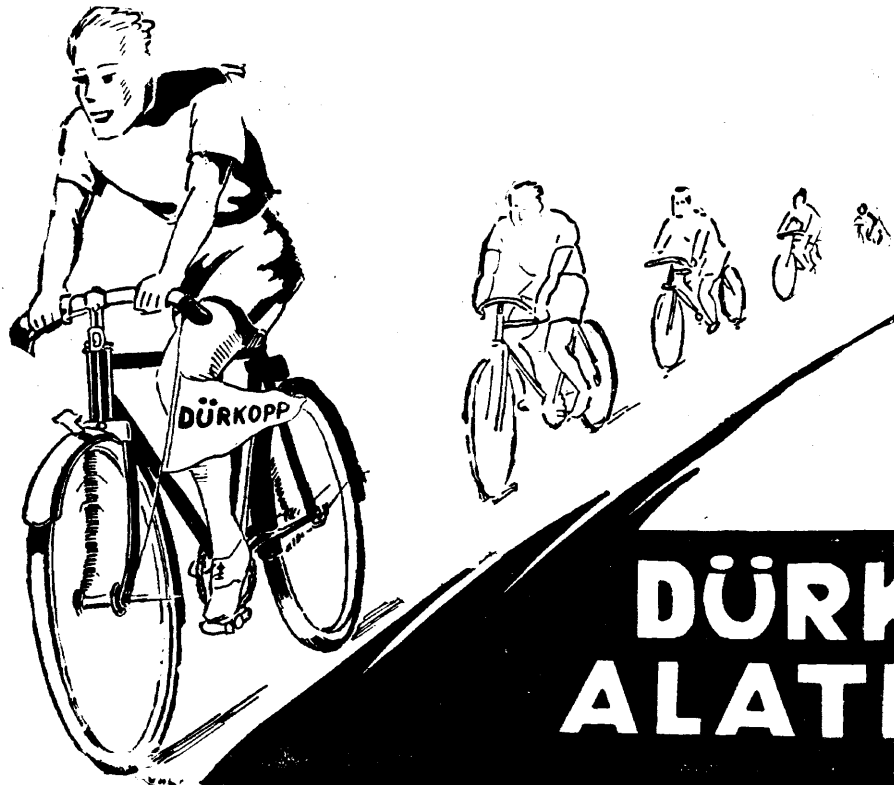
Tehtud kottumõtteid nähtub, et laulpeoval ebaõnnestus laulupidu majanduslikult täiesti. Laulpeoval müüdi kontserdile maffulisi pääsmeid 527, kogummas 378 fr. eest. Seepärast aga müüdi pühapäeval kontserdile maffulisi pääsmeid ligi 7000 ning sellest saadi sisetulekut üle 3500 fr. Wabadusejuma lateenist, mida pühapäeva hommikul külastas 1500 maffulise pääsmega külalisk, andis kogummas sisetulekut 275 fr. Seega tõlta saadi pääsmete müügist sisetulekut

4100 fr. ümber. Siis selle laetus sisetulekutid veel einelaua üürina 250 fr. ja jäätimüügi eesõiguse eest laulupeoplattil 50 fr. — seega tõlta 300 fr. Kogummas on laadud seega piletite müügist ja üürist ligi 4500 fr.

Laulupeo korraldamise tulud olid 8500 fr. Tegelikult on selles summas näidatud tuludest osa juba laetunud. Nii näitels nootide trükkimise tulud, kuna noodid müüdi looridele juba ammu. Samuti on üldkulusdes kaaluleeritud ka laulupeojuhi trükkimise tulud, Laulupeojuhi leivil andis teatud summa ülejääki, kuid selle summa suurus ei ole veel selgunud.

Laulupeo tuludele loodeti lisa veel õhtul näituseväljalat toimunud rahwapeost. Õhtul ei olnud aga veel selgunud kottumõtteid rahwapeo sisetulekuteist ja selle majanduslikust õnnestumisest.

Seefordne Tartumaal laulupidu õnnestus — kuigi selle edustust pidurdas tunduval määral ilm. Laulupeo korraldajad mõivad siiski jääda rahule oma tööga.

DÜRKOPP ALATI EES

Nagu suurtel rahvusvahelistel võistlustel igasugustes rasketes oludes võidavad ikka maailma vanima ja kuulsama

Dükkopp-vabriku jalgrattad

nii ka meie jalgrattasõidu avavõistlustel pühapäeval Tallinnas

**võitsid I, II ja III kohta
DÜRKOPP-jalgrattad**

See kõik tõendab aina seda, et Dürkopp-jalgrattad on vastupidavad ja kerge jooksuga. Peale selle aga on nad veel nägusad ja mugavad sõidukid. Hinnad aga pole kuigi palju kallimad harilikest ja sellepärast on otsekohene mõte osta ikka Dürkopp.

Peaesindaja Eestis

«Esto-Muusika»

Tallinnas, Tartus, Viljandis, Pärnus, Narvas, Rakveres, Kuressaares ja kõikides elavates keskustes.

Peaminister prof. J. Uluots laulupeoplattil kõnelemas.

(Mug 1. leheküljel).

muusikad tulnud kutsunud. Kõht, kus meie oma laulupeova peame, on seega siia kutsunud. „Ma ütlen teile kõigile teravalt, kes teie olete tulnud siia laulma ja laulu kuulama. Wiige kaasa oma tõuse teadmine, et oleme siin lood olnud üksmeelse tõttava rahvana, kes hoolitseb ja tahab hoolitseda oma maa ja rahva kultuuri eest.“ lõpetas peaminister J. Uluots.

Peaministri kõne mõeti vastu tugevate kiiduavaldustega ja talle anti suur kimp punaseid roole. Järgnes hümn, mida laulsid kõik laulupeolised laaga. Selle järel loeti ette kirjalikud terwitused, millest olid lähtunud Tallinna ülemlinnaeap kindral-major A. Tõnisson, prof. M. Lüdig, prof. A. Rapp, Järwamaa lauljad, helikunstid Seltis ja Rõrgem Muusikafuol ning teisi.

Järgnes laulupeo esilavavale oja. Ühendlegatooride ja orkestri ettekanne tulid ehitamile Juhani Simmi „Laulu todu-maale“. „Armas taid, kodumaa, tööta, targa rahwaga...“ kõlab mõimalt ja hoop-salt J. Karisõni sõnadel loodud laul Richard Ritsingu juhatusel.

Mahepeal on aga taevast kajaennusta-valt pilve tõmbunud. Maewalt lõpetatakse esimene laul, kui tulevad esimehed wiimapi-lad. Moanewad wiimamarjude ja warsti on mitmetuhandepealine kuulajaskond „latus-te“ all warju leidnud. Kel endal wiimamarju laajas pole, poeb naabri wiimamarju alla. Ka lauljad laululawal poewad wiimamar-jude alla, sest laulu on muutu-nud tugevamaks. Seegi lauluwälgatult ei lahtu.

Lauldakse wiimapi-lad laiali.

Uguil on laulujuhthi nõutud, kuid siis teatatakse, et lauldakse wälgaspool laewa Ed. Dja „Laulit“ ja A. Riisli „Ei mina üt-le“, et sellega wihma laiali laulda. Uduhataja A. Ritsing alubti taabuz ja palitus juhataja-pultil ning warsti kõlab Ed. Dja „Laulit“. — „Ei mina üt-le ühelegi, kõnele ei kellele-gi...“ kõlab warsti Anna Saawa sõnadel A. Riisli poolt loodud laul. Kui edasi loetawad lauljate sõnad: „Ei mina üt-le, laulan aimult, et ehi hülgaw päite ise!“ teitawad need „aja-koheleb“ sõnad kuulajaskonnas kiiduawaldu-s-te-tormi. Mõutakse autortit, kes esialgu ei ta-ha publiku hulgaist wälja tulla. Lõpuks ei pääse sellest helilooja A. Riisli ja tal tuleb lauljate ette ilmuda, kus teda kiiduawaldu-s-tega üle külvatakse.

Lauludel, mis mõeldud wihma eemale-peletamiseks, oliigi selline mõju: wiim laffas ja hüwede wahelt naeratas warsti üegi päi-le. Kõwa mõis jätkuda ettenähtud korras.

Richard Ritsingu juhatusel kantakse ette Juhani Riisli sõnadel E. Wõrgu poolt loo-dud laul „Mure“, millele järgneb A. Rapp'i meeleoluline „Muretaia täis mu jüda“. Veel korratult wihma „eemalepeletamiseks“ lau-dub A. Riisli „Ei mina üt-le“, millele järg-neb R. Tõrnu „Küll hülgawad täheb“. Wi-mase laulu esitawad ühendlegatoorid hoop-salt ning mõimalt, mis õnnestub hästi ka looslaulult ja saab juurte kiiduawaldu-s-te oja-lifels.

Edasi järgneb ühendlegatooride, orkestri ja solistide Tooni Kroon-Saamani ja Arno Riisli ettekanne A. Käe kantaat „Kandaja ja täheb“, mida juhatab Juhani Simm. Ette-kanne õnnestub ja kühub wälja elawaid ki-duawalduisi. Mõutakse ka autortit wälja.

Järg 5. leheküljel

Lauljate wärwiraõmus rongkäik

Poolteise kilomeetri pikkune kaunites rahwariietes lauljate rongkäik laulupeoplattile pealtwaatajate tihebate masside wahel

Laulupidu suurünnemusele — ühendatud tooride kontserdile kujunes ilusaks ja mõju-waks sisejuhatuse lauljate rongkäik pühä-päeval. Warsti peale kella tahte päewal hak-tas turuplatti kogunema laulufoore, kes üksteise järele saabusid kohale oma wõforter-ist ja peatuspaikadest. Et ilm oli märkha loojenenud ja wiimajad moodunud, siis kogunes turuplatti ümbrusse ja jüdalina tä-

nawalle murruna rahwast, et jälgida lau-ljate rongkäiku möödamarssimist.

Kella 3-eks olid kohale saabunud wiima-sed toorid ja turuplatti kirendasid lehmivate lippude all wäwiritastes rahwariietes lau-ljate tihebate kolonnid. Täpselt ettemääratud ajal hakkas rongkäik liikuma, suundudes üle Suurituru, Wõidu ja Riia tänawa laulupeo-plattile Tamme staadionile.

Peaminister ja auüfialised rongkäiku jälgimas.

Tartu maawalituse rõdul, wastu Tart-lai platti jälgisid lauljate defileed peamini-ster prof. J. Uluots, Tartu maawanem S. Lauri, Tartu linnaeap dr. A. Sinta, Tartu ülikooli rektor S. Kaho, 2. diwii-i ülem kindral-major J. Krus, Teaduste Akadeemia president prof. A. Schlois-mann, Tartu-Walga prefekt W. Rõw-e, Raistodutaitse Tartu ringkonna esinaine pr. E. Sael, maawalituse ja Tartu lin-nawalituse liikmeid ja teisi auüfialisi.

Mööda rahwamasidest tihebaasi palis-tatud Wõidu tänawat marssisid lauljad or-kestri saatel peaministri ja auüfialistest mööda, kes elawa huiuga jälgisid pool tundi kestnud defileed.

Mõjurikkas kujunes seefordne rongkäik eriti selle tõttu, et see toimus täpselt ettenä-hatud ajal ja heas korras. Enamit naislau-

lajist oli kaunites rahwariietes, mis juba enam mõjule pääsesid, et paljudel tooridel oli üht-lane ja stiilne riietus. Kuid ka mehi mõis rõpkesti näha rahwariietes, selledest eriti filma paitsid tarwastlased oma pikkades mus-tades wammustes. Põetrimaalaste wäite esindus aratas tähelepanu oma rikkalikkude hõbeilustuste ja juurte sõlgedega, teenides rongkäiku jälgijalt elama täteplagina.

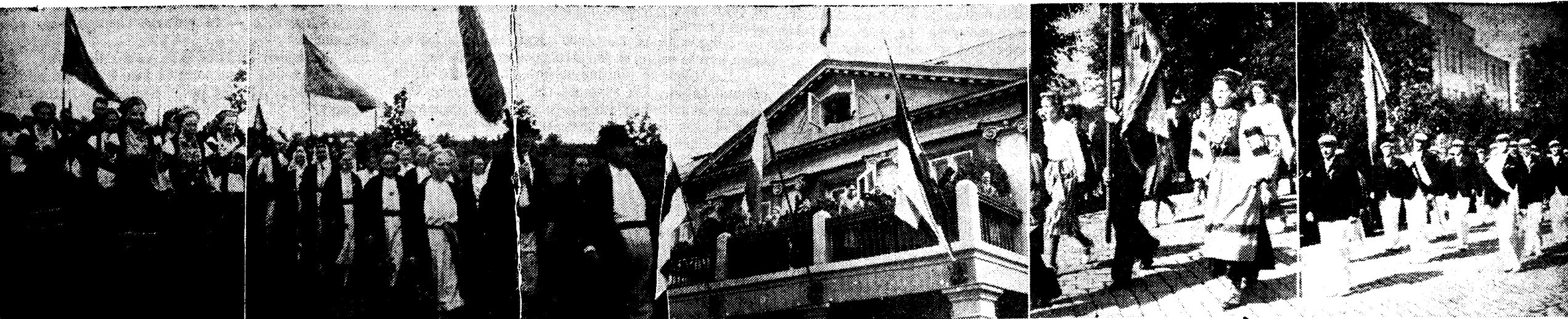
Kell 3.30, kui oli auüfialiste eest mööda marssinud wiimane laulufoor, ummistusid tihebaasi rahwamasidist jüdalina tänawad. Suurturult alates järgnes lauljate rongkäi-gule külg küljes kinni olew rahwast, kes aegamööda liitus mööda Wõidu ja Riia tä-nawaid ning Riia maanteed laulupeoplatti juunias. Massiline rahwastliikumine toimus heas korras, kusjuures seeford olid ka tõidu-teed jalafajate lajutada, sellede kaast ühtlud omnibused punaste saarekestena piüüsid en-dile pikkamisi teed rajada.

Kella 4 ajaks oli see suur rahwamass jüdnud staadioni juurde, palistades loqu spordiwäljaku plangutagu tiheba massina. Kõsade juures täis elaw pääsmete müü ja wäwastest liitus wälgatule kattematu abeli-kuna laulupeoliste rahwastliikumine.

Iga isa ja ema tellib ja tütrele meie parema noor-soojakirja „LASTELEHE“

Waade laulupeowäljale momendil, mil sealt on minemas üle wiimahoog. Kuna oodati wihma, siis warustas igaüks end wiimawarjuga, mida ka hädapärast wajati.

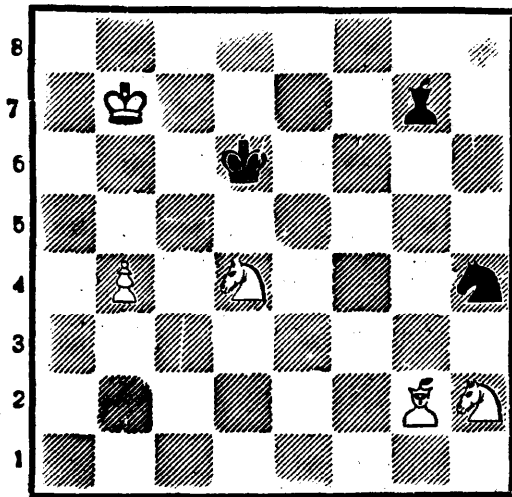
Wastatult: Põetrimaa rõõmsad noorikud rasketes hõbekestes aratassid rongkäikus üldist tähelepanu. Edasi näeme muusikade esindust mustades wammustes tarwastlase näol, sellede enesekindlat tiitedust wälgatult kõige paremini rahwus-õidwa lihtne, kuid siiski kaunis tegumood. Kestel peaminister prof. J. Uluots ja teised auüfialised jälgivad maawalituse maja rõdul lauljate rongkäiku möödamarssi. Edasi näeme Lauljate Liidu lippu, mis hümboliseerib lau-ljate kuuluvust ühtsele peresse. Paremal äärel Akadeemiline Meesfoor ühtlases rõwastuses sammumas lauluwälgatule.

laad, kus kodanikud rääkijid osalejaid teha
korraldajaks juulikuus, mil Pärnus on
huvituselu kõrgpunktis ja mõraste liitne
koige elavam. Nimeratid funktsionärit-
laad täiendab omalt poolt ka Suuresaasta
Peafonitee.

A. GURVITS

1. auh. „Izwetija“ 1928. a.

Valged: Kb7, Og2, R: d4, h2, Eb4 (5).
Mustad: Kd6, Og7, Rh4 (3).
Valge käigul, võibab.

ETÜÜD NR. 20. LAHENDUS

Koostanud A. A. Troitski. Seis: valged — Kh3, Oa4, E: b5, e2, h2 (5); mustad — Kh5, Of7, E: c6, e5, g3, h6 (6).
Valge käigul, viigistab.

1. b7—b6 g3—g2 2. Kh3: g2 Of7—d5+
3. e2—e4! Od5: e4+ 4. Kg2—g3 c6—c5
5. b2—h4 Kh5—g6 6. Oa4—c2 ja võibab.

PARTII NR. 31 — Inglise avang

Viies matšipartii Botvinnik — Ragozini kahevõitlusest, mängitud Leningradis, mai 1940.

Valged: M. Botvinnik. Mustad: V. Ragozin.
1. c2—c4 e7—e5 2. Rb1—c2 Rg8—f6
3. Rg1—f3 Rb8—c6 4. d2—d4 e5—e4
Terav, aga mitte küllaldaselt soliidne jätk. Edaspidi on mustadel raske valitseda välja e4. Paremaks loetakse 4. —, e.d. 5. R: d4, Ob4, ja kui 6. R: c6, siis 6. —, Oc3+, 7. b.c. d.c! hea mänguga mustadele.
5. Rf3—d2 Of8—b4

Viimase matšipartii Rotvinnik—Flohr jätkus 5. —, R: d4, 6. Rd: e4, Re6 ja valge sai parema mängu.

6. e2—e3 0—0 7. Of1—e2 Vf8—e8
Päris loomulik, et mustad püüavad kaitsa e4 ja teiseks, takistada vahetust i2—f3 teel. Selleks ongi kõik Vf8—e8. Ent siiski selgub, et viimast eesmärki see kõik ei saavuta. Oige oli 7. —, d6 ja siis Of5, näit.: 7. —, d6, 8. 0—0, Oc3, 9. b.c, Of5, 10. f3, Og6, 11. f.c, R: e4, 12. R: e4, O: e4.
8. 0—0 Ob4: c3 9. b2: c3 d7—d6
10. f2—f3!

Nüüd valge vallutab keskvaljad.
10. —, e4: f3
Vahetus on sunnitud. Kui 10. —, Of5, siis 11. f.c, O: e4, 12. R: e4, R: e4, 13. Od3 ja c4. Vf4 sunnib valge ratsu e4-lt lahkuks.

11. Of2: f3! Vb8: e3
Ragozini võib väljakutses vastu, et mängu võimalikult keeruliseks ajada. Teiste jätkude juures arenekuks loomulikult positsioon, ja sellega võinuks leppida, sest musta mängul pole tähtsust nõrkusi.
12. Rd2—b3 Vc3—e8

Siin oli võimalik 12. —, V: c3, 13. Oc2, V: c1, 14. V: c1, saades kahe eturiti kvaliteeti eest, kuid ka sel juhul on valgel paremus — vabad jooned ja parem vigurite areng.
13. Oc1: f5 Rc6—e7
Kuningatiiva lõhkumine on mõõdapärase, vigurid tuleb viia kaitsesse.

14. Ld1—d2 c7—c6 15. Val—e1 Oc8—f5
16. Og5: f6 g7: f6 17. h2—h4!
Nüüd võib juba tagajärjed kokku võtta. Peale ohvri vastuvõtmist, must kaitses end paremal viisil, kuid siiski ta positsioon pole usaldusväärne. Ahvarduse peale—h5 tõttu pole võimalik Rg6 ega ka Og6. Heale näiliselt parema käigu 17. —, Ld7, järgneb h5 ja Lh6 või Lf4. Katse järgneva käiguga kinnitada välja e4, ei too mustale kergendust.

17. —, d6—d5 18. c4: d5 c6: d5
Kui 18. —, R: d5, siis 19. V: e8+, L: e8, 20. O: d5 võibab viguri.
19. Of3—d1
Ahvardas V: e7; tuleb käia odaga, ja see annab eturiti tagasi.

19. —, Of5—e4 20. Vf1: f6 Rc7—g6
Ahvardas Lg5+. Nüüd lükkab 21. Lg5 tagasi kõik 21. —, h6!

21. Ld2—f2 Vc8—e6
Või 21. —, Lc7, 22. h5, Rh8, 23. Vc3 läbi-lõõva rünnakuga.

22. Vf6: e6 f7: e6 23. h4—h5 Rg6—f8
Näitab parem oli 23. —, Rh4. Ent pärast 24. Lg3+, Kf8, 25. Vf1+, Rf5, 26. Rc5, on lootust pääsemiseks vähe.

24. Lf2—g3+ Kg8—f7
Kui 24. —, Kh8, siis 25. Le5+, Kg8, 26. Vc3 jne.

25. Vc1—f1+ Oe4—f5 26. Lg3—f4 Rf8—d7
Rohtu g2—g4 vastu pole. Ilus variant — 27. g4, Lh4, 28. g: f, Vg8+ ja mustad võidavad — oda kohese lõõmisega. Kuid valge vastab 28. g: f? asemel 28. Lh2, Lg5, 29. Kh1 ja ikka võibab viguri. Botvinnik valib võidule teise tee.

27. Od1—c2 Ld8—b8
Kui 27. —, Lf6, siis otsustab 28. Lc7, Vd8, 29. Rc5.

28. Lf4—h6! Lb8—g8 29. Oc2: f5 e6: f5
30. Vf1: f5+ Kf7—e7 31. Vf5—g5 Lg8—e6
32. Vg5—g7+ ja mustad allistuvad.

Kaks viimast partiid Botvinnik—Ragozini vahelises treeningmatšis lõppesid viigiga. Seega matši lõppresuldaat kujunes 3,5:3,5 Botvinniku eduks.

Häda

— ... kuidagi ei saa ... atada oma naist, et ta läheks õigel ajal magama.
— Miks ta siis nii kaua üleväl istub?
— Ta ootab minu kojutulekut.

Filmikuulsuste traagilisi elusaatusi

Vahejuhtum, mis põhjustas koomik Fatty kadumise filmilinalt. — John Gilbert äritises filmitöö kõrval kruntidega. — Wallace Riedi languse põhjustas ligne alkoholitarvitamine. — Rudolf Valentino hiigelmene ja ootamatu surm

II.

Mitte ainult naistähed ei õpi Hollywoodis tundma saatuse heitlikkust. Ka meesnäitlejaile näitab kõikvõimas saatuse karmi kätt, paisates mõningaid neid ülimast õnnest õnnetusse või isegi kauge-male.

Paks ja tüse koomik Fatty, kes omal ajal paljusid naerma ajas, on tuntud küll veel ainult vanemaile kinosõpradele. Ta langes skandaali ohvriks, mis viis teda eriti naiste poolt organiseeritud põlu ja boikoti alla. Ja kuulus Fatty — kodanliku nimega Roscoe Arbuckle — ei suutnud enam oma head kuulsust tagasi võita, tema filme ei läinud enam keegi vaatama, mistõttu need varsti ekraanilt kadusid.

Hiljem püüdis ta veel statistina filmi jääda, kuid tema koomiliseks peetud kor-pulentsust põhjustav neeruhaigus viis ta varsti hauda. Fatty suri täiesti varandusetu ja ta matmiseks tuli teha Hollywoodis korjandus.

Filmi „esimesed armastajad“

Aja jooksul on kadunud peale Fatty ka teisi omal ajal küllaltki populaarseid Hollywoodi filmikoomikuid — nagu pikavurruline Dodo, prantslased, trikk-meistrid Percy ja Fredy, kes oma filmes alati turnisid majakatustel ja telefoni-traatidel, siis veel lühivurruline Monty Banks, kikkhabemega shotlane Jack Duffy, madrus Billy j. t.

tõrjutakse harilikult noorema generatsiooni poolt ekraanilt. Mõned neist taanduvad, kas vanemasse kaadrisse, mängides karakterosi, nagu seda nüüd teevad oma aja „esimesed armastajad“ — John Barrymore, Richardo Corter, Reginald Denny, Ralf Forbes, Nils Asther, Harry Carey, Fred Kohler, Clive Brook, William Haines jne, paljud aga otsivad uue ala, millest eelistatum näib olevat kruntidega hangeldamine, mis on küllaltki tasuv sellises iga päev kasvavas linnas nagu Hollywood.

Hollywoodi kunagine hiilgavaim armastaja John Gilbert, kelle teeneks tuleb lugeda ka Greta Garbo soodustamist kar-jäärteel, oskas juba oma näitlejakutse kõrval selle äriaga teenida hiiglasumma-sid. Hiljem, kui ta täht helifilmi tule-kust, läks ta sellele alale täielikult üle, kuid ta oli ühtlasi Hollywoodi suur-prassija ja suri joomise tagajärjel kopsapõletikku.

Sama haigus viis hauda ka Raymond Griffithi, selle paljudele meeldinud Adolf Menjou armastuseväärsama eel-käija, kes esines tsilindris ja frakis noor-mehena elegantseis komöödiais, kuna Menjou, muide on nüüd ka ise juba „küps“ vanahärrade osiks.

Unustamatult meenutatakse

ikka veel kinolina suurimale lemmikute — Wallace Riedi ja Rudolf Valentino — traagilisi näitlejasaatusi.

Esimesil pärastsoja-aastal oli Wallace Riedi ameerika filmitaeva säravaim täht —

Saksa filmiproduktiooni tasemest

„Ufa“ pressi-välisesinduse seletus

Hiljuti oli meie lehe kaastöölisel ju-tuajamine Tartu kinoomanikega, kui-võrd mõjuvaid sõjajärel filmiproduktio-onile ja filmide kvaliteedile. Kinooma-nikud märkisid, et sõjajärel tagajärjel on Saksas vähem produtsioneeritud suur-filme ja kvaliteedilt näitavad filmid tea-tavat tagasiminekut.

Kui võrd Saksas jälgitakse meie lehes ilmuvat filminurka, näitab asjaolu, et toimetusele on saabusnud Berliinist „Ufa“ esinduselt seletus, kus väidetakse vastupidist ja tõendatakse, et sõda pole kahjustanud Saksa filmitoodangut, vaid filmide alla paigutatakse endiselt suuri kapitale ja hoolitsetakse selle eest, et fil-mid kvaliteedilt ei langeks.

Kirjas öeldakse, et kõikides Saksa fil-mi-ateljeedes käib endiselt kihe tegevus. Ei hoita kokku kuludes, ega parimate näitlejatega le-pinguid sõlmimast. Ettenähtud tööprogram-mi täidetaks saajaprotsendilise. Praegu on Sak-sa filmi-ateljeedes 15 suurfilmi valmistamisel, rele tulevad nad näitamisele alles hiljem. Nendega ei tarvitseks rutata, kuna kava jä-kuud et nende kallid juba praegu töötatakse, see näitab, et sõda pole filmiproduktiooni-le mingit mõju avaldanud.

Hooaja jooksul on valmistatud 40 mängu-filmi, millest 18 võivad igal ajal esietendu-sele tulla, sest nad on juba tsenseeritud. Ole-jäänud filmid vahuvad lähemal ajal.

Ka praegu kestva sõja ajal pannakse Sak-sas sellele rõhku, et filmitoodang oleks kunstiliselt väärtuslik. Nii läks Zarah Le-an-deri film „Kuninganna süda“, mis käsitleb Maria Stuart! elu, maksima 1,5 milj. Rmk. Zarah Leandert järgmise filmi jaoks on tehtud eelarve 2 milj. Rmk. peale, kuid on võimalik, et seda veelgi suurendatakse. Kuid mitte al-nuit nende filmide peale ei kulutata suuri sum-masid, vaid kalliks on läinud ka filmid, nagu „Bei paré“, „Naised on siiski parimad diplo-maadid“, „Armastuse kool“, „Emastada“, „Jaamalema tütar“ j. m. Need kõik on läinud umbes 1 milj. Rmk maksta. Väiksemad fil-mid maksavad umbes pool miljonit Rmk. Ka tulevikus ei lasta odavalt filme ekraanile.

Seega võib Saksa võistelda iga teise ma-ga filmiproduktioonis ja filmide kvaliteedilt.

Greer Garson, Robert Taylor ja Lew Ayres romantilises filmis „Kas mäletad?“

temas nähti ameeriklase ideaaltüüpi, temast unistas terve maailma naispublik.

Kuid liiga laiald eluviisid ja tollal salaka-bana hangitava alkoholi rohke tarvitamine nõrgestasid kuulsu näitleja varsti kehaliselt. Jõudnud metüülalkoholiga segatud jookideni, läks ta alla mähe, eriti veel, kui ta oma kadu-vat jõudu ohtlike keemiliste vahenditega püü-dis asjatult ergutada.

Lõpuks oli V. Riedi nii otsas, et ei suutnud enam mängida oma poolellolevas filmis „Lau-päeva õõ“. Valmisülevõtte päästmiseks ot-siti Riediga sarnevat statisti. Viimaks leiti-see kelleski noormehes, kes enne filmistatisti-kutset oli Los-Angelese Mehiko linnajäes esi-nenud kabareedes ja lokaalides kitarrimängu ja laulu.

Uus näitleja leiti olevat niltvõrd sobiv ar-mastaja osadeks, et ta kohe palgati W. Riedi asemel ka tema järgneva filmi „Sheik“ pea-osas. See oli film, mis sai

SENSATSIOONIKS KOGU MAAILMA KINOTEATREIS

ja tegi üleöö kuulsaks ning jumaldatud naiste lemmikuks seni täiesti tundmatu segaverd itaalia-hispaania noormehes, kelle filminimek-sal Rudolf Valentino — äratades enneolematu romantilist valmustusvormi kõikides maailma-jagudes, kus jooksid Valentino filmid.

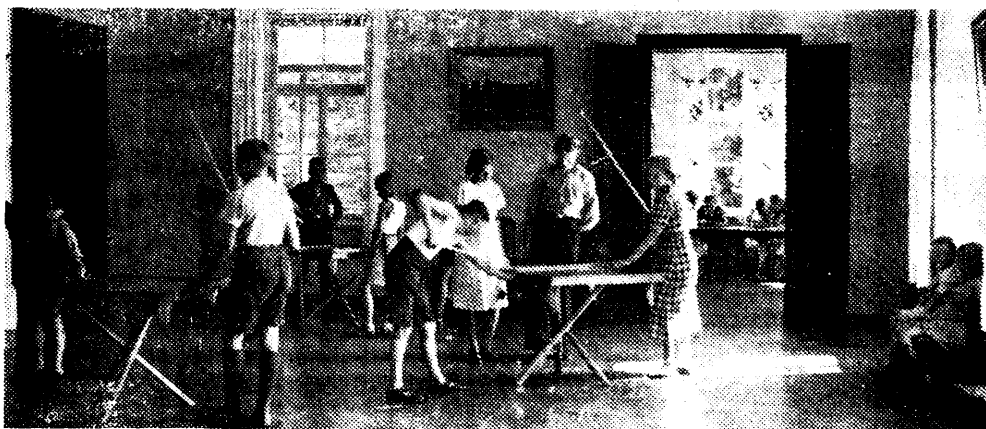
Ameerika noored tüdrukud — „flapperid“

Operettide lavastamisest loobutakse

Niikaua kui püsib helifilm, niikaua valmis-tatakse ka laulufilme. Alguses oli rohkem lau-lu- kui kõnefilme, kuna kõnefilmid nõudsid pa-remaid aparate, kui tollal neid oli. Kaks kol-mandikku kõikidest helifilmidest olid muusika-filmid. Filmiti operette ja filme lauljatega. Kuid varsti selgus, et filmitud operetid olid al-nuit hädababinõuks, sest operettide sisu on tava-liselt nii tühne, et filmituna neist jääb ainult paljas koor järele. Sellepärast hakati filme lau-ljatega lavastama, s. t. filmis näidati mõne laulja elukäiku. Sinna oli siis võimalik sisse põimida palju muusikat ja laule operetist ja operetti-dest. Benjamin Gigli on seitsme kuni kaheksa laulja osa mänginud. Hiljuti tuli üks lavastaja huvitava mõtte. Ta las Benjamini Gigli mängida iseenast, s. t. Gigli mängis filmis esi-mest tenorit Milano „Scalas“. Filmi nimi on „Unistuse muusika“. Selle filmi peaosalised on teised filminäitlejad.

Praegu valmib uus Andy Hardy seeriata-film „Beebi käitel“. Selles on jälle pea kõik en-dised näitlejad.

Lustiwere laste puhkekodu 10-aastane töö

On möödunud 10 aastat ajalt, mil Wil-jandimaal Lustiwere endises mõisas avas Eesti Lastekaitse Ühing lasteasutusi-puhke-todu nõrgaterviseväikeste lasteõpilastele. Aja-tus on ajutunud tarvilikuks ja on töötanud edukalt. 10 a. jooksul on puhketodust viibi-nud 1471 last, neist valdavalt enamasti alg-foolõpilasi, vähemal määral teistõppeasutis-te lastevandide.

Igal aastal viibib puhketodust teistmisi 150 õpilast, neist talvemuise üle 50 ja ju-vefimuise üle 75 lastevanditu. Puhketodust

— leiðsid temas uue ideaalkuju ja unistuste printsi. Noormehed aiasid järele Valentino välmust soengus ja riietuses.

Kuid nagu kõiki teisi, nii tabas ka Rudolf Valentinos tema saatust, ta suri ootamatult õitsvas meheas, Hollywoodi kõigi aegade hiilgavaima ja jumalda-tavaima näitlejana.

Tema matuserongi saatsid kümned tu-handend naised ja lilledest ning pärga-dest, mis nad kaasa töid, oleks jätkunud mitme suurima surnuaia kõikidele hau-dadele. Kuna kõiki neid lilli ja pärge ei saanud asetada muidugi Valentino hauale, siis loopisid naised nad tänavale, milliseid läbisas Valentino matuserong, ja kogu tee ja kalmistu, kuhu maeti näit-leja, oli kaetud paksu lilled-vaibaga.

Selline on filmirahva elu — ei pooldi nii kuldne, kui see meie vastu särab ki-nolinal. Tõus ja langus, määratu õnn ja si-gav traagika vahelduvad Hollywoodis palavikulises ja kiires tempos hiigelfil-mis, mille lavastab saatust ja mida para-matult väärtab elu ise.

Hispaania valmistab filme

Hispaanias filmiti hiljuti Rossini „Sevilla ha-bemeajaja“ järgi samanimeline film. Filmis esi-nevad ainult hispaania kunstnikud. Krahvi osa mängib Fernando Granada, Rosina osa mängib Raguel Rodrigo, Susanna osa usaldati Tino Ga-seole ja Figarona esineb Roberto Rey.

Hispaania filmitugevus hakkab väga kiiresti edasi arenema ja näitab oma kvaliteedit pide-vat tõusu. Nii on ka filmis „Sevilla habeme-ajaja“ tarvitatud parimaid kunstnikke, samuti ei oleks kiitsi väljaminekute. Sellepärast on ka kostüümid filmis väga ilusad. See film on juba sellepärast õnnestunud, et hispaanlaste temperamendile on selle koomilise operi sisu täiesti kohane. Paistab, et näitlejad seda filmi mängides on oma osadega täiesti ühte kasva-nud.

Filmiuudiseid

Charlotte Schellhorn ja Elfie Mayerhofer, kes kuuluvad mõlem noore filmi-järekasvu hulka, on saanud juba nii mõnegi osa. Charlotte Schellhorn mängib nüüd ühte suuremat osa fil-mis „Vasakul Isar ja paremal Spree“. Elfie Mayerhofer mängib ühes lõbusatujulises filmis peaosas, kus tema graatsia jälle silma torkab.

Kunsti kevadnäitus Tallinnas

Et eesti kujutav kunst käesolevalgi hetkel se-nisest suuremat osatähtsust eesti elus väär-i, seda suutis tanavune kevadnäitus nägijaile tõendada igatahes selgemini kui enamik viima-seaegsed üldnäitused Kunstihoones. Kohtasime rea värskeid algatusi, uusi otsinguid, isegi peeni ja viimistletud uudisavastusi — seda kõike ees-kätt nooremate ning noorte kunstnike väljapa-nekust; tuntumast maalijaist on mitmed oma mõningast senisest maneerlikkusest loobunud ning astunud otsesemasse vahetorda kujundus-probleemidega; isegi mõned vanemad pooldile-tandid, kes kuuluvad Tallinna suurnäituste kur-va „raudvara“ hulka, on võtnud end nooren-dada. Jah, ka Gentelen on sadamas üles oti-nud päris maalilised motiivid! Ja see kalduvus võimalikult palju ju t u s t a d a ning jutustada, mis paljusid kunstnikest tegelasi seni viis aina rahvuslike õsklaid ja isegi rahvuslike õlavab-rikute pildistamisele, näib oma hädahoitlikumas suunas sedakord olevat pidurdunud.

Suur rahvuslane ja isegi „jutlustaja“ on ju kahtlemata ka vanameister Kristjan Raud, kelle nimel praegust kunstiaastat peetaksegi. Aga kuivõrd vähe on ta joonistustel tegemist päevamoelise ja pinnaliselt jutustava „eesti stiili-ga“! Kui ta kujutab Kalevipoega seismas uksetalvise kilbiga taevast ühe võrdlemisi viiteta ning mahajäänud külasuburiku kohal, siis see ju eriti uhket muljet tõsirahtuslasele ei saa jät-ta. Ent selles joonistuses on meeleolu, on oma eestilikkuse filosoofiat — ja enne kõike oma kor-dumatut vormi ning stiili. Või kui ta pisikesel lehel näitab kuski aidanurkade ja kõhetu viit-a vahel jutlemas kahte naist, siis sellest liht-susest ning kõhnusest välgab ometi ainulaad-set ilu ja meeleolu. Meiegi oleme saanud oma Kallela — ja pealegi säärase, kes vist ei va-nane kiiremini „Kalevala“ Kallelast.

Milligipärast on meie ülevaates seni tege-mist olnud peamiselt tartlastest kunstnikega — ja, kui piiritleme veel lähemalt, „Pallase“ noo-rema generatsiooniga. Põhjuseks on lihtsalt olnud selle generatsiooni praegune silmapaist-vus! Muidugi, vanemaist tartlastest näitab A. Bergmann mõndagi, millega ta ei jää oma-s väljakujunenud stiilis maha nooremaist — ni-metagem ta „Näitümmort“ ja istuvat akti päi-meteks lehestiku keskel. J. Pütsen, kel alati on olnud rohkem pealehakkamist ja meel-t kompositsioonilisteks katsetamiseks kui värvi-maitset, esimes seekord igatahes maaliliseltki tiisna küpe „Suvikompositsiooniga“. K. Liim-rand käib samavõrra kui Voorahansu uusi radasid. Ta „Pr. H. portree“ on vaba senisest liimandikust liigromantikast, ja see romantism mis avaldub ta ofordites ning külmneela-tõis, on maitseiselt ning tehniliselt laitmatu.

Kuid lõppeks on tartlaste ülevõimu tarvis vaos hoida ka tallinlastest meistrite nimetami-sega! E. O. Lehtsaat maaliline, ent liiga ul-jas „Maletajad“ seda vastukaalu üksi ei anna, küll aga juba liidus A. Janseni heleda „Ran-na motiiviga“. Adamson Eriku ja K. Pärsmäe seekordsed väljapanek, olid liiga mikroskoopilised mõttudelt. Ja Karin Luts, kelle tööd pole kunagi olnud maalilised harili-kus mõttes, oli seekord näitümmortides taan-dunud hoopis pruuni lähedusse üldtoonistatud usklasiisestesse kompositsioonidesse, milled peenus on vaieldamatu. Graafika klassi ja eri-klassi kuuluv E. Viiralt oli välja pannud kolm uut asja. Neist mezzotinto „Noor arab-lane“ äratas tähelepanu mingi uude pehmuse-ga; vernis-mou „Istuv naine“ — akt kivil de-tailiseerimata täismistiku keskel — aga on ha-ruldased sugestiivne kõiges oma karguses ja näilises külmuseski. Isa ja poeg K. Burma-ni d esinesid suure kogu akvarellidega, mille-dest olid elavaimad mõned juniiori omad, ja ühe peene guasiga „Neeva sadam“ (seniorit).

Sihtkapitali Valitsus käitus oma seekordsel, praegu juba lõppenud kunstiparaadil esimest korda järjekindalt ning määruste kohaselt: ta ei olnud ühtegi tööd registreerimata kunstnikelt. Kuid see ei tarvitse kunstiõpru eriti kurvastada, kuna praegune kunstiaastu ja peab lõppeks viima kunsti rahva sekka ja and-ma talle vajaliku osatähtsuse ühiskondlikus elus...

H. Paukson.

Kevademõrja

säravas valges staatkileidis. Viimase tegumood, nagu näeme, on väga stiilne ja lihtne, drapeeritud kaelajoone ja dra-peeritud varrukate. Loo pik, ele-gantne, katab näo ja langeb lainetades üle õlgade.

Hooaeg „Endla“ teatris lõppes puudujäägiga

Etenduste arv vähenes, kuid osavõtt üksikute etendustest suurenes

Neil päevil valmis kokkuvõtte ajalõppenud Pärnu „Endla“ teatri hooajast. Nagu sellest nähtub, ei saavutatud lõppenud hooajal eelmise, s. o. 1938/39. a. taset, milleks kaasa mõjusid mitmed asjaolud, nagu üldine sõjameeleolu, külm talv, hooaja hiline algus jne. Lõppenud hooaja kestel anti Pärnu linnas ja maakonnas kokku 113 etendust, kuna eelmisel hooajal tõu-sis see arv 131. Ka publiku osavõtt oli lan-gus. Nii käis kõiki etendusi kokku vaatamas 33.448 inimest, kuna eelmisel hooajal käis kõigil etendustel kokku 37.138 inimest. Kes-kmine osavõtt etenduse kohta aga suurenes, sa-muti ka keskmine kasatulu. Nii oli möödu-nud hooajal keskmine kassa kr. 143,87, eel-misel aga kr. 139,52. Inimesi käis 1939/40. a. hooajal keskmiselt iga etendusel 228, eelmisel hooajal aga 273.